

Reserapport från EACPT2025 i Helsingfors

Daniel Pouragheli

Specialist i klinisk farmakologi
Sahlgrenska Universitetssjukhuset
Göteborg
daniel.pouragheli@vgregion.se

Jag vill inleda med att rikta ett varmt tack till Stiftelsen för klinisk farmakologi och farmakoterapi för det generösa bidraget som möjliggjorde mitt deltagande vid European Association for Clinical Pharmacology and Therapeutics (EACPT)-kongressen i Helsingfors, 28 juni – 1 juli 2025. Under kongressen fick jag även möjlighet att presentera en poster med titeln *"Melatonin prescription in adults in Sweden – relation between dispensations and regional guidelines"*

Kongressens höjdpunkter

De sociala aspekterna av att delta på en kongress, att få möjlighet att få träffa kollegor, utbyta erfarenhet och knyta nya kontakter är självfallet alltid en viktig del av att delta på en kongress. Att dessutom få presentera en egen poster och diskutera den med personer som delar liknande intressen gav bra värdefulla insikter. Programmet innehöll annars flera parallella sessioner och jag valde framför allt att fokusera på de med anknytning till läkemedelsutveckling. Nedan följer några av de sessioner jag upplevde som särskilda höjdpunkter.

En av de mest minnesvärda höjdpunkterna var att få lyssna på Dr. Peter Piot som höll det sista plenarföredraget. Han berättade om sin långa karriärsresa från hur han och hans team upptäckte ebolaviruset, hans arbete med AIDS-epidemin till hur han så småningom fick en inflytelserik roll inom WHO. Även om hans föreläsning i sig inte hade ett tydligt fokus på ett ämne som var tydligt kopplad till klinisk farmakologi så var det oerhört motiverande och inspirerande att få höra hur mycket han har lyckats åstadkomma under sitt arbetsliv.

Bruce Church höll en rätt tekniskt inriktad men mycket intressant presentation om hur man kan använda AI och så kallade *"digital twins"* för att hitta tidigare okända biologiska mekanismer. Dessa kan i sin tur kan leda till nya läkemedelsbehandlingar. Föreläsningen gav en tydlig bild av hur AI redan förändrat processen att identifiera nya targets och vilken fortsatt betydelse denna teknologi kommer ha i framtiden.

En annan föreläsningarna gav en mycket bra uppdaterad översikt över forskningsläget för nya terapier mot Parkinsons sjukdom, med fokus på aktuella hypoteser kring sjukdomsmekanismer och vilka utmaningar som finns vid utveckling av behandlingar. Föreläsaren gav också en bra bild över alla olika problem som försvårar framtagandet av

en bra behandling som till exempel osäkerhet kring sjukdomens mekanism och riskerna när man lägger ner för mycket vikt vid en enskilt misstänkt mekanism i ett forskningsfält som fortfarande präglas av osäkerhet.

Ann Daly presenterade hur farmakogenetik kan bidra till förståelsen och utvecklingen av läkemedelsinducerad leverskada (DILI). Hon beskrev hur man genom genome-wide association studies (GWAS) kan identifiera specifika HLA-typer som ökar risken för allvarliga leverskador och hon gav exempel på aktuella studier. Föreläsningen belyste också hur denna kunskap kan användas inom precisionsmedicin, både redan nu och i framtiden.

Take-home message

AI har redan ändrat processen för hur nya läkemedelskandidater tas fram och dess användning kommer, föga förvånande, bara att öka ytterligare i framtiden.

Nyttn av farmakogenetik, utöver vid specifika läkemedelsbehandlingar, har länge varit omdiskutera. Mycket forskning pågår dock och användningsområdet förväntas sannolikt att i framtiden expandera, som en del av mer individualiserad läkemedelsbehandling.

Personlig reflektion

Detta var mitt första deltagande på en EACPT-konferens och jag blev överraskad över bredden på de ämnen som presenterades. Jag noterade att det var två teman som särskilt stack ut och återkommande nämndes i många föredrag.

Det ena var hur AI och ökad processorkraft redan har ändrat, och fortsatt kommer att förändra, hur vi tar fram nya läkemedelskandidater i framtiden. Samtidigt krävs det fördjupade kunskaper för att förstå och tolka modellerna och dess eventuella svagheter. Jag hoppas att jag framöver får möjlighet att lära mig ännu mer om detta område. Jag tror generellt att det är viktigt att kliniska farmakologer får en åtminstone basal förståelse kring eventuella fallgropar av att använda AI vid framtagandet av nya läkemedel.

Det andra var att begreppen "*omics*" och "*multi-omics*" nämndes fler gånger än jag kunde räkna. Dessa begrepp syftar på olika teknologier som omfattar "*genomics*", "*transcriptomics*", "*proteomics*" etcetera. I kombination med utvecklingen av just AI så kan dessa saker möjliggöra djupare förståelse av biologiska mekanismer som i sin tur kan leda till mer riktade behandlingar och har redan börjat påverka läkemedelsutveckling i grunden.

Det ska bli spännande att följa hur AI, farmakogenetik och hur "*multi-omics*" framöver kommer påverka, inte bara läkemedelsutvecklingen, men även hälso-och sjukvården i vardagen.